

Analysavdelningen
Kristin Kirs

Kommenterad statistik - pensionsrätt för barnår

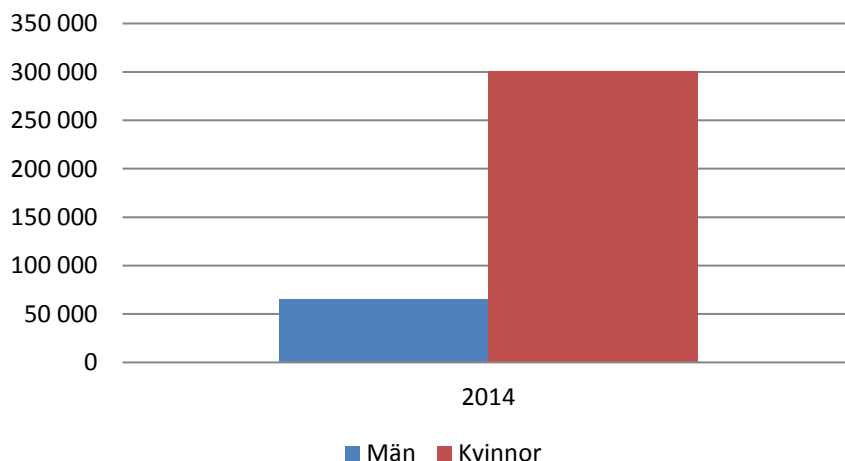
Pensionsmyndigheten har bland annat i uppdrag av regeringen att följa hur pensionssystemet fungerar för individ och samhälle. Det är bakgrunden till att Pensionsmyndigheten publicerar kommenterad statistik inom pensionsområdet.

I det tidigare förmånsbestämde Folkpensions och ATP- systemet påverkade frånvaron från arbetsmarknaden på grund av vård av barn inte nämnvärt den slutliga ålderspensionen. Den främsta förklaringen till detta är att ålderspensionens storlek då bestämdes av de 15 bästa inkomståren. I samband med att Sverige övergick till det nya pensionssystemet där pensionen bestäms av den totala livsinkomsten infördes pensionsrätt för barnår som en ”extra” pensionsrätt, i syfte att kompensera i huvudsak kvinnor för den inkomstförlust vård av barn ger upphov till. Pensionsrätt för barnår är ett av de få avsteg från livsinkomstprincipen som finns i det allmänna inkomstgrundade ålderspensionssystemet.

Denna beskrivning syftar till att informera om olika aspekter av pensionsrätt för barnår.

1 Personer som erhållit barnårsrätter

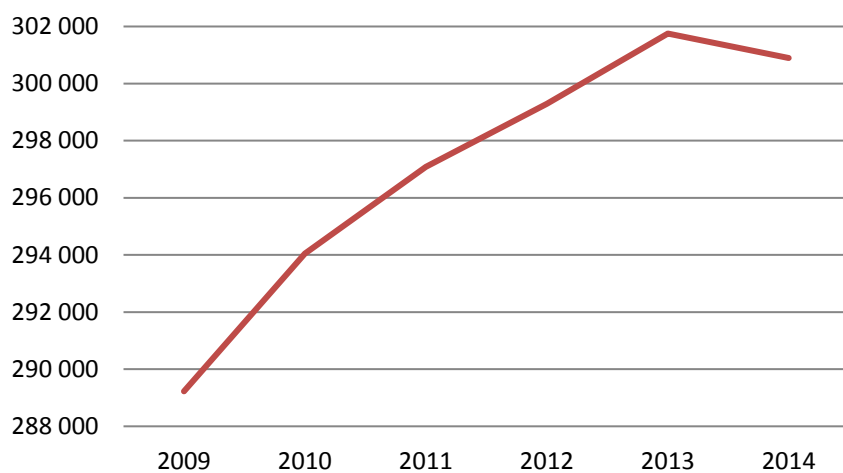
1.1 Antal personer som erhöll barnårsrätt, 2014

2014 var det drygt 366 000 personer som erhöll barnårsrätter, varav ca 301 000 kvinnor och drygt 65 000 män. Antal män och kvinnor som erhåller pensionsrätt för barnår har ökat de senaste åren men det skedde en marginell minskning från 2013 till 2014. Antalet män ökade dock medan antal kvinnor minskade. Männens ökning sker dock från en betydligt lägre nivå (observera de olika skalorna på figur 1.2 och 1.3).

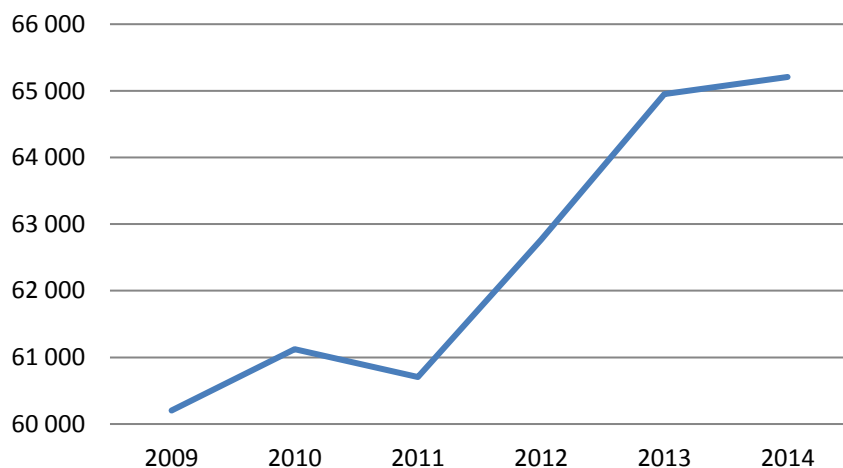
2016-12-15

1.2 Antal kvinnor som erhöll barnårsrätt, 2009-2014

Från 2009 till 2014 ökade antalet kvinnor som erhöll barnårsrätt med 4,0 procent. Mellan 2013 och 2014 minskade dock antalet med 0,3 procent.

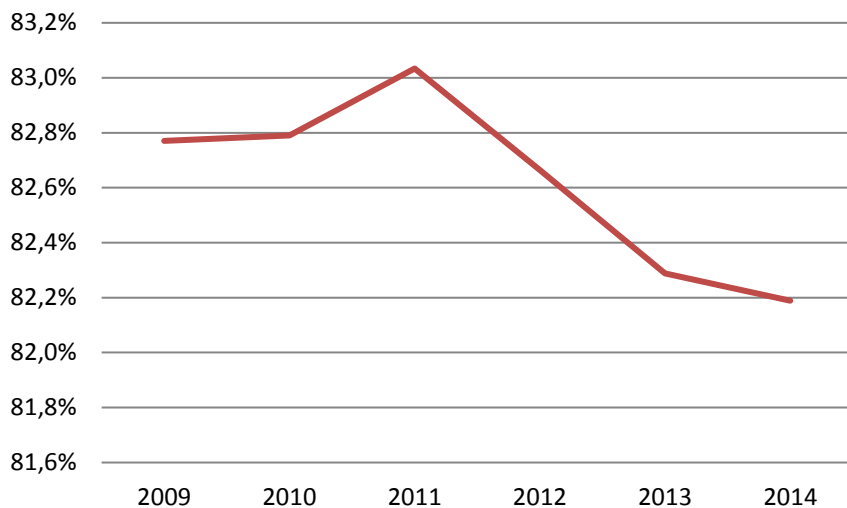
1.3 Antal män som erhöll barnårsrätt, 2009-2014

Förutom en viss tillbakagång 2011 ökade antalet män som erhöll barnårsrätt med 8,3 procent från 2009 till 2014.

2016-12-15

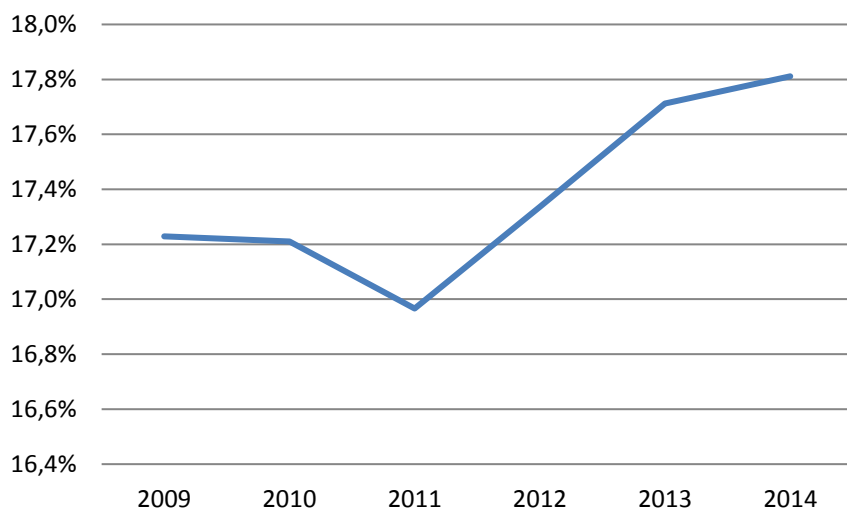
1.4 Andel av personer som erhöill barnårsrätt, kvinnor, 2009-2014

2014 utgjorde kvinnor 82,2 procent av gruppen som erhöill barnårsrätt. Kvinnors andel har minskat mellan åren 2009 till 2014, med en viss uppgång under 2010 och 2011.

1.5 Andel av personer som erhöill barnårsrätt, män 2009-2014

Männens andel är (givetvis) en spegling av kvinnornas andel; andelen män av gruppen som erhåller barnårsrätt har ökat sedan 2009, med undantag för åren 2010 och 2011.

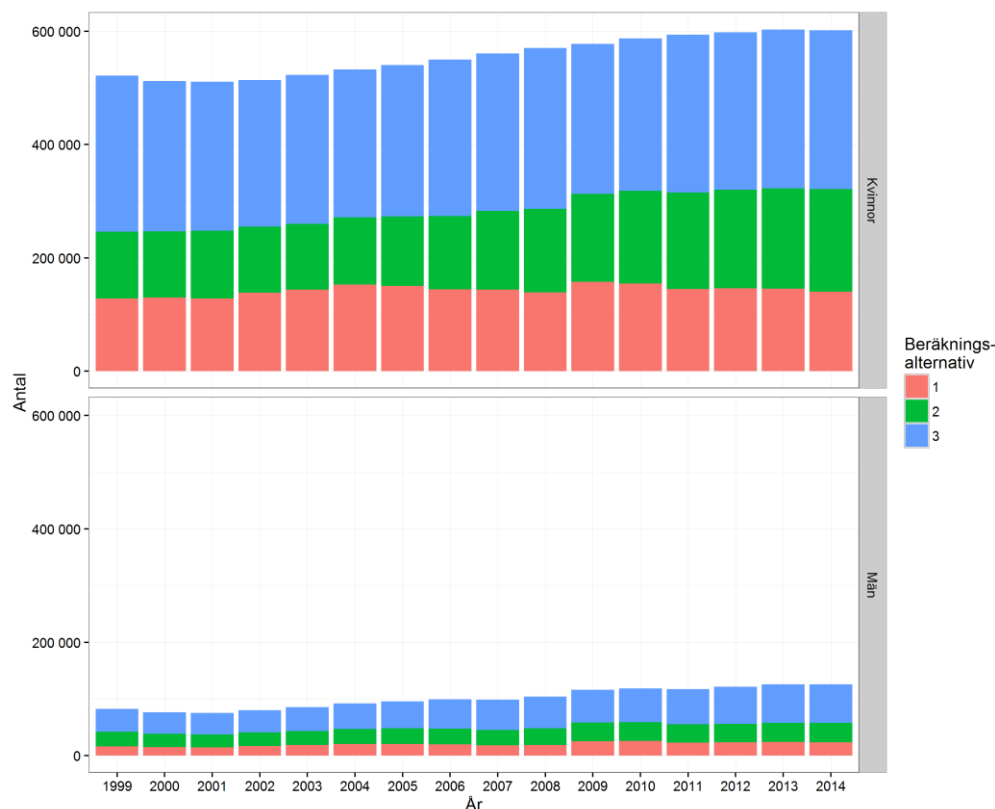
2016-12-15

1.6 Antal personer som erhöll barnårsrätt enligt de tre beräkningssätten, 2014

			Antal
Beräkningsalternativ 1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män		12 055
	Kvinnor		70 138
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män		17 991
	Kvinnor		90 633
3: Inkomstbasbelopp	Män		35 160
	Kvinnor		140 127

En övervägande majoritet av föräldrarna har fått sin barnårsrätt för 2014 beräknad enligt beräkningsalternativ tre, vilket är det alternativ som i huvudsak tillfaller föräldrar som får föräldrapenning, inte går ner i arbetstid eller gör det endast i liten omfattning. 2014 var det ca 140 000 kvinnor och 35 000 män som fick barnårsrätt enligt beräkningsalternativ tre. Beräkningsalternativ två är sedan det näst vanligaste alternativet, cirka 91 000 kvinnor och 18 000 män fick barnårsrätt enligt beräkningsalternativ två. Beräkningsalternativ ett är det minst förekommande, drygt 70 000 kvinnor och drygt 12 000 män fick barnårsrätt enligt detta alternativ.

1.7 Antal personer som erhöll barnårsrätt enligt de tre beräkningssätten, 1999-2014

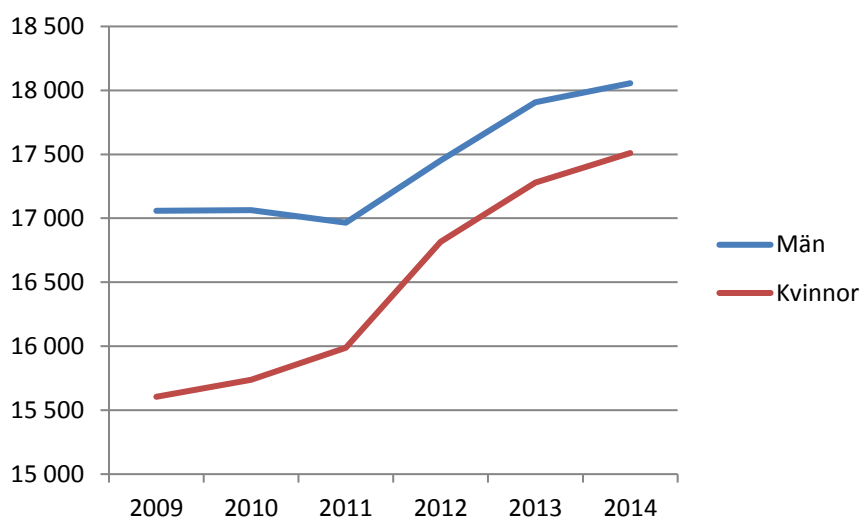

2016-12-15

Antalet kvinnor som får barnårsrätt enligt beräkningsalternativ två har ökat över tid.

2 Belopp för pensionsrätt för barnår

2.1 Genomsnittlig barnårsrätt, 2009-2014

Med *barnårsrätt* menas den slutliga pensionsrätten, dvs. 18,5 procent av det pensionsgrundande beloppet för barnår. Den genomsnittliga pensionsrätten för män och kvinnor har ökat i ungefär samma takt sedan 2012. Den genomsnittliga barnårsrätten är dock högre för män. 2014 var kvinnornas genomsnittliga barnårsrätt ca 17 500 kronor, medan männens var 18 100 kronor, vilket kan förklaras av att männen i genomsnitt har högre inkomst än kvinnorna. De intjänade barnårsrätterna 2014 kommer i genomsnitt att ge ett tillskott till mottagarnas slutliga (månatliga) allmänna pension på cirka 100 kronor, med marginella skillnader mellan män och kvinnor.¹

¹ Beräkningen har gjorts enligt Pensionsmyndighetens tumregler, se PID138202. Vi har utgått från att barnårsrätten har tjänats in vid genomsnittsåldern för mottagande av barnårsrätter för män respektive kvinnor. Vi har vidare satt pensionsåldern som snittåldrarnas alternativa pensionsålder. Resultatet blir att den genomsnittliga barnårsrätten kommer att ge 97 kronor för kvinnor och 99 kronor för män till den månatliga pensionen. Att skillnaderna mellan könen är relativt små trots skillnader i genomsnittlig barnårsrätt beror på att kvinnorna är yngre när de tjänar in sina barnårsrätter och därför får en större "ränta på ränta-effekt" på den delen av barnårsrätterna som placeras i premiepensionen. Det bör dock noteras att detta avser barnårsrätter intjänade under ett år, 2014. Barnårsrätter ges dock under totalt fyra år, till den av föräldrarna med lägst inkomst.

2016-12-15

2.2 Genomsnittlig barnårsrätt för de tre beräkningsalternativen, 2014²

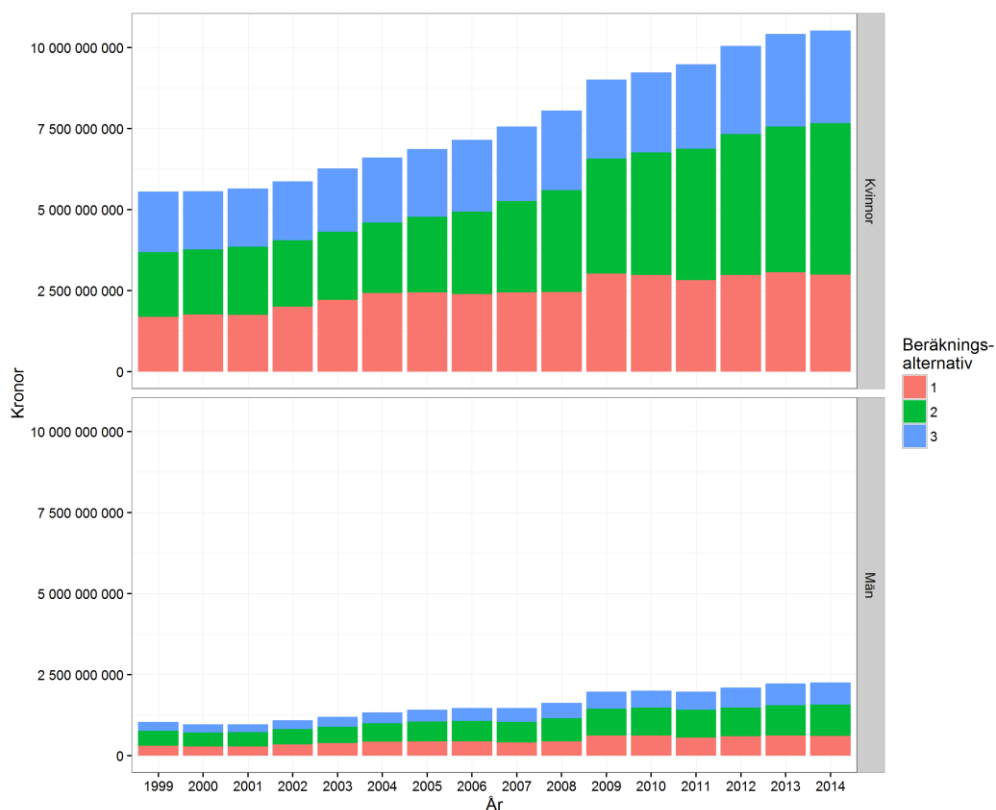
			Genomsnittlig pensionsrätt, kr
Beräkningsalternativ 1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män		26 300
	Kvinnor		21 300
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män		28 400
	Kvinnor		25 800
3: Inkomstbasbelopp	Män		9 900
	Kvinnor		10 200

Den genomsnittliga pensionsrätten är högre för män än för kvinnor för beräkningsalternativ ett och två. För beräkningsalternativ tre är det genomsnittliga beloppet högre för kvinnor, vilket sannolikt beror på att en del av männens belopp takas bort. För kvinnor har de med beräkningsalternativ två den högsta genomsnittliga pensionsrätten. Detta beror sannolikt på att förvärvsinkomsten året före barnets födelse är relativt låg för denna grupp, bland annat pga. gruppens låga genomsnittsålder (se tabell 4.3 nedan). Utfyllnaden upp till 75 procent av medel-PGI innebär därför ett relativt högt pensionsgrundande belopp. Männens belopp är dock högre, vilket innebär att männen som får pensionsgrundande belopp enligt beräkningsalternativ två har en *lägre* pensionsgrundande inkomst i genomsnitt än kvinnorna som får barnårsrätt enligt detta beräkningsalternativ.

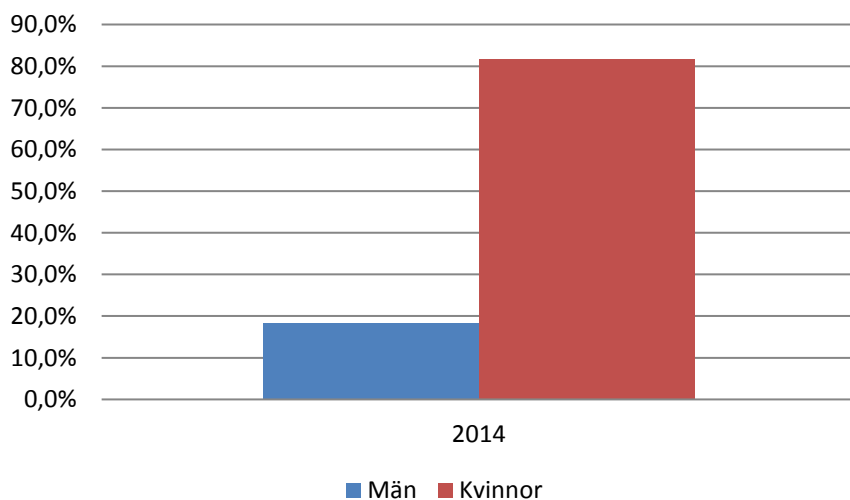
² Avrundat till närmaste 100-tal.

2.3 Summa barnårsrätter över tid för de tre beräkningsalternativen, 1999-2014

Liksom antalet mottagare har summan av barnårsrätt för beräkningsalternativ två ökat över tid och ger det största tillskottet till den allmänna pensionen, speciellt för kvinnor.

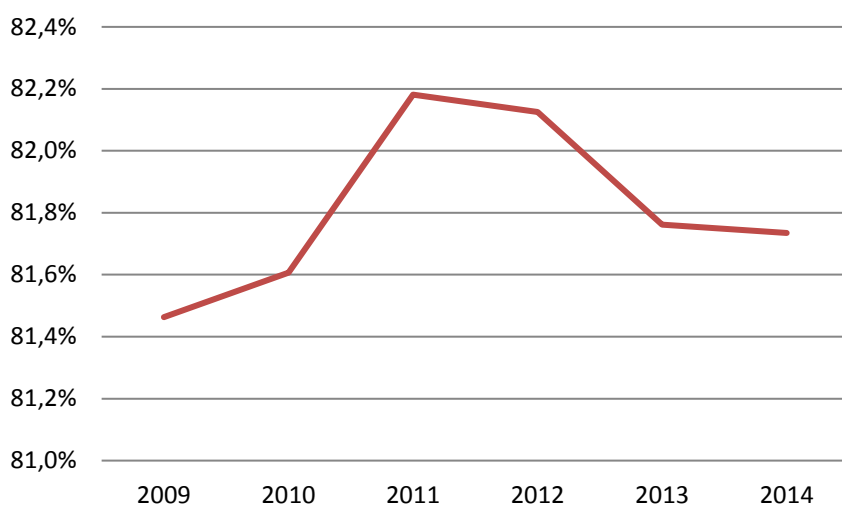
2.4 Andel av den totala summan av barnårsrätter som erhöles av respektive kön, 2014

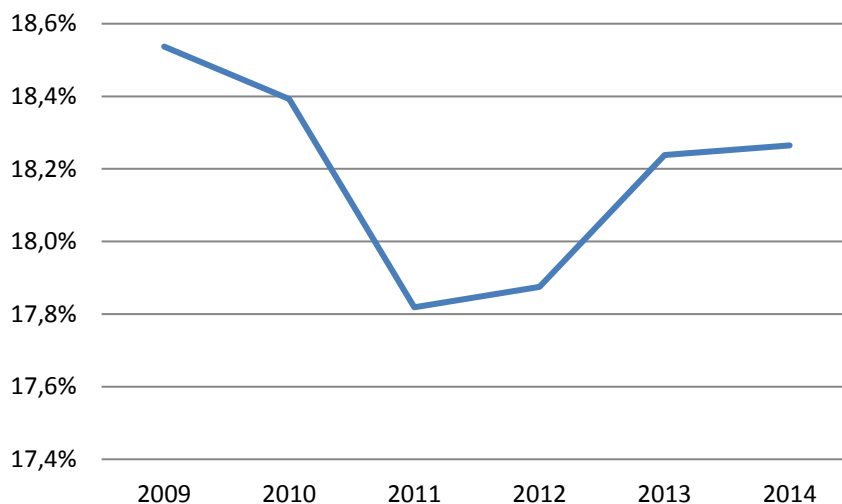
2016-12-15

2014 erhöll kvinnor 81,7 procent av barnårsrätterna. Här ser vi en spegling av resultaten ovan i 2.1; kvinnor som får barnårsrätt är förvisso fler, men männens genomsnittliga barnårsrätt är högre vilket gör att männen får en proportionellt större del av barnårsrätterna. Efter en tidigare ökning minskar nu kvinnors andel av barnårsrätterna. Att männens andel ökar kan förklaras av att de utgör en allt större del av de som får barnårsrätt.³

2.5 Andel av barnårsrätter som erhöles av kvinnor, 2009-2014

2.6 Andel av barnårsrätter som erhöles av män, 2009-2014

³ Att männens andel ökar beror inte på att de i genomsnitt får högre belopp i barnårsrätter. Det får de dock, som tidigare nämnts, men ökningen i genomsnittlig barnårsrätt sker i samma takt för kvinnor.

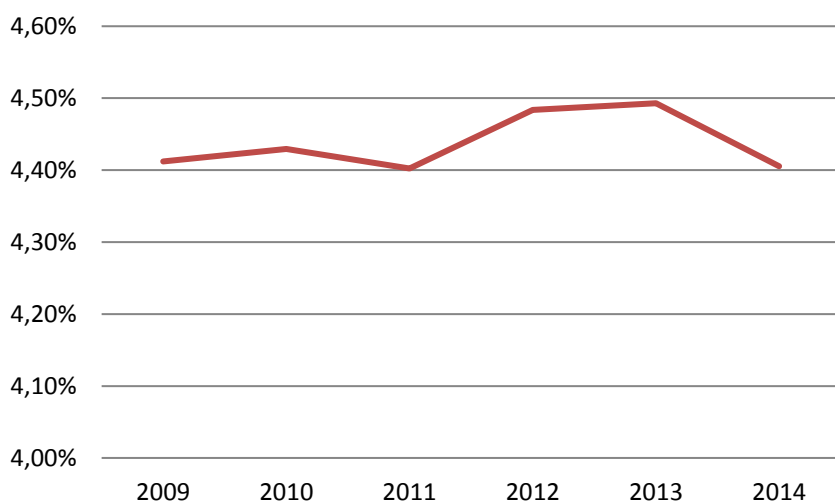

2016-12-15

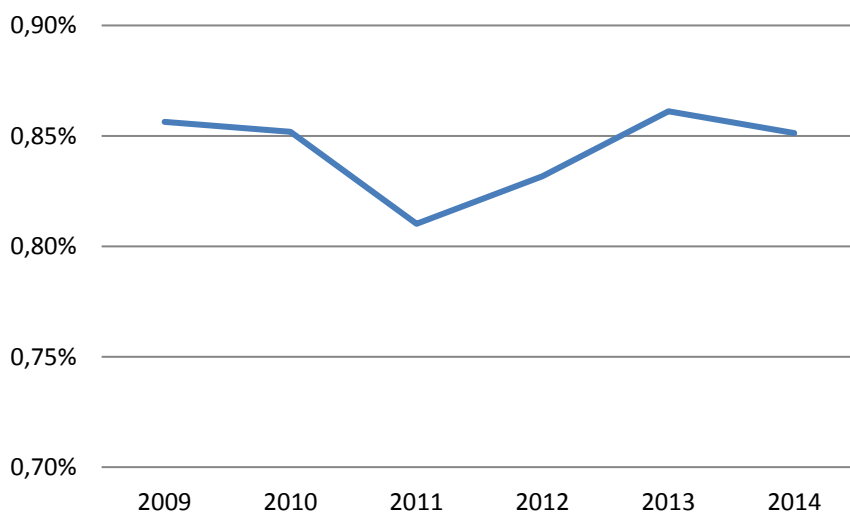
3 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget

2014 utgjorde pensionsgrundandebelopp för barnår knappt 0,9 procent av männens totala pensionsunderlag och 4,4 procent av kvinnornas. Mellan 2013 och 2014 minskade det pensionsgrundande beloppet för barnår som andel av pensionsunderlaget något både för män och för kvinnor (notera dock att det inte är samma skala för figur 3.1 till 3.2). Det finns sannolikt flera underliggande förklaringar till detta som har grund i konjunkturläge och dess påverkan på kvinnors och mäns inkomster, föräldraledighet etc. I *procentenheter* är minskningen större för kvinnor men *procentuellt* sett är minskningen ungefär lika stor för båda könen.

3.1 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget, kvinnor, 2009-2014

3.2 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget, män, 2009-2014

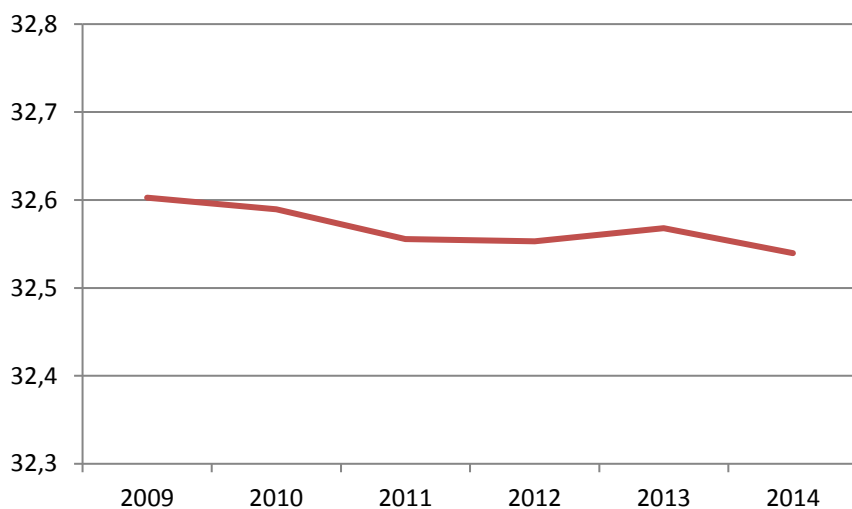

2016-12-15

4 Ålder vid erhållande av barnårsrätt⁴

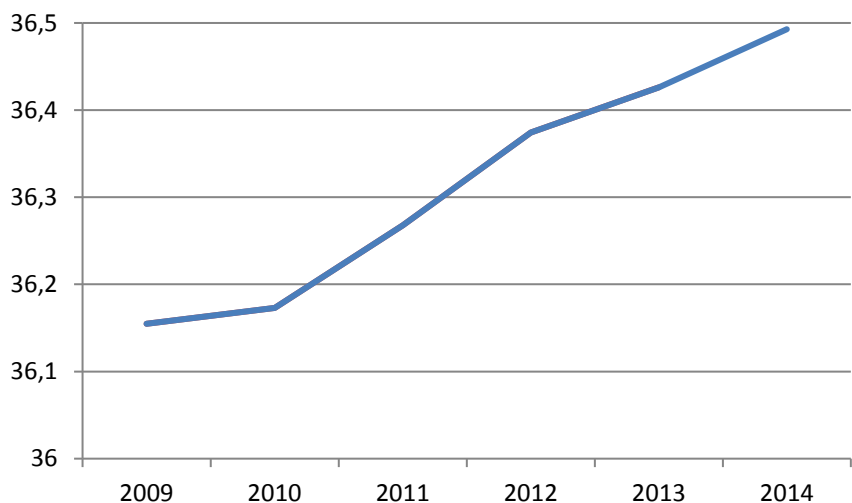
2014 var genomsnittsåldern för personer som fick barnårsrätt drygt 32,5 år för kvinnor och knappt 36,5 år för män.

4.1 Genomsnittlig ålder för kvinnor som fick barnårsrätt, 2009-2014

Genomsnittsåldern för män som har fått barnårsrätt har ökat något sedan 2009. För kvinnorna har snittåldern legat runt 32,5 och 32,6 år under perioden.

4.2 Genomsnittlig ålder för män som fick barnårsrätt, 2009-2014

⁴ I föregående promemoria avseende kommenterad statistik för barnårsrätter (PID145819) angavs fel uppgifter om mottagarnas ålder; åldrarna överskattades konsekvent med ett år.

2016-12-15

4.3 Genomsnittlig ålder för de olika beräkningsalternativen, 2014

		Genomsnittlig ålder
Beräkningsalternativ	Män	37,0
	Kvinnor	33,1
1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män	35,7
	Kvinnor	30,5
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män	36,7
	Kvinnor	33,6
3: Inkomstbasbelopp	Män	36,7
	Kvinnor	33,6

2014 var genomsnittsåldern för kvinnor avseende beräkningsalternativ ett och tre ungefär densamma på 33-34 år, medan genomsnittsåldern för beräkningsalternativ två var betydligt lägre på knappt 31 år. Männerna har genomgående högre genomsnittsålder än kvinnor för samtliga beräkningsalternativ, skillnaderna mellan de olika beräkningsalternativen är dock inte lika framträdande som för kvinnorna.